

Akademie věd České republiky

LVIII. zasedání Akademického sněmu Akademie věd České republiky

Praha 8. prosince 2021

Bod programu: 2

ZPRÁVA O ČINNOSTI AKADEMICKÉ RADY AV ČR ZA OBDOBÍ OD LVII. ZASEDÁNÍ AKADEMICKÉHO SNĚMU AV ČR

Obsah

Plnění usnesení Akademického sněmu	1
Koncepční a vědecko-organizační otázky	2
Oceňování a podpora excelence.....	9
Mezinárodní vědecká spolupráce AV ČR a její zapojování do Evropského výzkumného prostoru	11
Mediální, popularizační a vzdělávací činnost	14
Finanční, organizační a kontrolní činnost v AV ČR	20
Návrh usnesení Akademického sněmu	23
Přílohy	
Ceny Akademie věd ČR	24
Čestné medaile, pamětní medaile AV ČR a čestné oborové medaile	26
Akademická prémie – Praemium Academiae.....	27
Prémie Lumina quaeruntur	27
Prémie Otto Wichterleho	28
Vědecký titul „doktor věd“	29

Akademie věd České republiky se dne 20. října 2021 rozloučila se svým čestným
předsedou a zároveň průkopníkem kvantové chemie

prof. Ing. Rudolfem Zahradníkem, DrSc., dr.h.c.mult.

Vzpomínkového ceremoniálu k uctění jeho památky se zúčastnili kromě vedení
AV ČR čeští i zahraniční hosté z řad nejvyšších státních činitelů, kolegů a žáků. Po-
slední rozloučení s Milenou a Rudolfem Zahradníkovými se uskutečnilo
na Slavínském hřbitově na Vyšehradě.

Přehled činnosti Akademické rady Akademie věd České republiky (dále jen Aka-
demická rada) uvedený v této zprávě zahrnuje aktivity a materiály projednávané na
zasedáních Akademické rady a jejího předsednictva v období **od března do konce
října 2021**, tedy v období působnosti předcházející Akademické rady i Akademické
rady nové, která byla zvolena na LVII. zasedání Akademického sněmu dne 23. března
2021. Ustavující zasedání se uskutečnilo 6. dubna 2021, kdy byl schválen jednací řád
Akademické rady a jejího předsednictva, zvoleno předsednictvo Akademické rady
a v souladu s čl. 31 Stanov Akademie věd ČR byly rozděleny úseky činnosti Akade-
mické rady mezi jednotlivé členy. Akademická rada se v novém složení sešla do uzá-
věrky této zprávy šestkrát, její předsednictvo pětkrát. Poslední zasedání v tomto roce
se uskuteční krátce před zasedáním Akademického sněmu.

Pracoviště Akademie věd České republiky (dále jen AV ČR) byla o jednáních
a usneseních Akademické rady v souladu s čl. 5 odst. 3 a) Stanov AV ČR informo-
vána prostřednictvím usnesení zveřejňovaných na webu AV ČR.

Plnění usnesení Akademického sněmu

K plnění usnesení LVII. zasedání Akademického sněmu byla učiněna následu-
jící opatření:

Bod 1.2a – Výroční zpráva o činnosti AV ČR za rok 2020, kterou schválilo
LVII. zasedání Akademického sněmu, byla zaslána Kanceláři prezidenta republiky,
předsedovi a ostatním členům vlády ČR, předsedům a místopředsedům obou komor
Parlamentu ČR, předsedovi a členům sněmovního Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu,
mládež a tělovýchovu, předsedovi a členům senátního Výboru pro vzdělávání, vědu,
kulturu, lidská práva a petice, členům a sekretariátu Rady pro výzkum, vývoj a inovace,
rektorům spolupracujících vysokých škol a některým dalším zainteresovaným institu-
cím. Anglická verze výroční zprávy byla zaslána zejména zahraničním partnerům
AV ČR, zastupitelským úřadům v Praze a vybraným orgánům a institucím Evropské
unie. Obě jazykové mutace jsou zveřejněny také na webu AV ČR.

Koncepční a vědecko-organizační otázky

Mezi nejvýznamnější aktivity Akademické rady v uplynulém období patří především **finalizace II. fáze hodnocení výzkumné a odborné činnosti pracovišť AV ČR za léta 2015–2019**.

V červenci 2021 byla schválena zpráva o hodnocení výzkumné a odborné činnosti výzkumně orientovaných pracovišť AV ČR za uvedené období a byla ukončena činnost hodnotících komisí. Dokončil se tak proces hodnocení, který byl zahájen již 1. ledna 2020 a prodloužen kvůli omezením spojeným s pandemií covid-19. Ředitelům pracovišť AV ČR byly poté zpřístupněny konečné výsledky hodnocení jednotlivých výstupů předložených jejich pracovišti do I. fáze hodnocení včetně všech komentářů od hodnotitelů a členů daného oborového panelu.

Od komisí i od vedení pracovišť AV ČR byla získána cenná zpětná vazba k metodice a procesu hodnocení. Bližší informace jsou obsaženy ve zprávě o průběhu hodnocení výzkumné a odborné činnosti pracovišť AV ČR za období 2015–2019, která je předkládána zasedání Akademického sněmu AV ČR jako samostatný materiál.

V návaznosti na výsledky hodnocení byly schváleny zásady postupu pro úpravy finanční podpory (institucionálního financování) pracovišť AV ČR po hodnocení za období 2015–2019. V souladu s těmito zásadami se v období od 1. října do 2. listopadu 2021 uskutečnila na úrovni vedení AV ČR jednání s vedením všech jednotlivých pracovišť AV ČR k výsledkům hodnocení a jejich požadavkům na financování pracovišť na léta 2022 až 2026 na rozvoj výzkumných organizací (RVO). Následně Akademická rada připravila a schválila návrh institucionální podpory na rozvoj výzkumných organizací se zahrnutím výsledků hodnocení jako součást návrhu rozpočtu na rok 2022.

V souvislosti s probíhajícím **národním hodnocením výzkumných organizací dle Metodiky 2017+** ustavila Akademická rada Komisi AV ČR pro hodnocení dle Metodiky 2017+, jejíž stěžejní činností bude koordinace přípravy podkladů pro toto hodnocení v AV ČR.

Velkou pozornost věnovala Akademická rada i přípravě **návrhu výdajů státního rozpočtu ČR na výzkum, experimentální vývoj a inovace (VaVal) na rok 2022 s výhledem na léta 2023–2024**. Při jeho projednávání vyjádřila zásadní nesouhlas s návrhem Ministerstva financí ČR (MF) na redukci rozpočtu na VaVal o 3,6 % oproti roku 2021 a vyzvala představitele vlády ČR, aby respektovali „Memorandum o podpoře VaVal v ČR“ z prosince 2019 a zasadili se o schválení prorůstového návrhu rozpočtu na VaVal podle návrhu Rady pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI). O vzniklé situaci byla informována prostřednictvím médií i širší veřejnost. V této souvislosti se předsedkyně AV ČR zúčastnila řady jednání se zástupci vlády ČR, členy obou komor Parlamentu ČR, představiteli MF ČR, RVVI i Úřadu vlády ČR. Apelovala přitom zejména na nutnost navýšení institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací (DKRVO) v souladu s dikcí Memoranda každoročně nejméně o 4 %, a to včetně nákladů na činnost ve specifickém případě AV ČR. V tomto smyslu byly formulovány i požadavky na navýšení rozpočtu AV ČR v letech 2022–2024. Konečný návrh rozpočtu na VaVal, který respektuje původní prorůstový návrh RVVI, byl předložen k projednání Poslanecké sněmovně dne 1. října 2021.

Nesouhlasný postoj vyjádřila Akademická rada i k záměru MŠMT zrušit program INTER-TRANSFER, z jehož prostředků jsou financovány mezinárodní in-

frastruktury, dále podpořila kritické stanovisko Komise životního prostředí AV ČR k nedostatkům řešení škod na životním prostředí v ČR, které bylo vydáno v souvislosti se znečištěním řeky Bečvy. Stanovisko upozorňuje na fakt, že zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmě a o její nápravě a o změně některých zákonů, v platném znění („zákon o ekologické újmě“) se v praxi neuplatňuje, což spolu s absencí nástrojů pro finanční kompenzace škod na životním prostředí spoluvytváří v ČR právní prostředí, které neumožňuje účinné napravování a nahrazování ztrát na životním prostředí. Stanovisko bylo předloženo příslušným zástupcům Ministerstva životního prostředí.

Z hlediska **zastupování AV ČR v různých institucích** AV ČR nově získala své zástupce ve Výboru pro umělou inteligenci při Ministerstvu průmyslu a obchodu (MPO), který má působit jako řídicí těleso Národní strategie umělé inteligence ČR (Jan Řídký). Noví kandidáti byli nominováni i do předsednictva Technologické agentury ČR – TA ČR (Jiří Plešek) či do Kontrolní rady TA ČR (Leoš Horníček). Na základě výzvy Ministerstva obrany se AV ČR zapojila do iniciativy mapování českých technologických kapacit, která je úzce provázána s agendou Severoatlantické aliance NATO (Jan Řídký).

Akademická rada byla průběžně informována stávajícími reprezentanty AV ČR o jednáních o operačních programech Jan Amos Komenský (OP JAK) a Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK), o přípravě Národního plánu obnovy (NPO), během níž se odborníci z řad pracovišť AV ČR aktivně účastnili přípravy nově zakládaných konsorcií v jednotlivých komponentách pilíře 5 NPO (Výzkum, vývoj a inovace).

Pravidelné informace byly předkládány i o jednáních **Rady vlády pro výzkum vývoj a inovace (RVVI)**. Šlo především o návrh zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2022 a o střednědobém výhledu na roky 2023 a 2024 a v něm obsaženém návrhu výdajů na výzkum, vývoj a inovace (VaVal) na uvedené období, o Národní plán obnovy, o návrh koncepce rozvoje Technologické agentury ČR (TA ČR) v systému českého VaVal 2021–2025, o návrh projektu sdílených činností STRATIN+ a o hodnocení dle Metodiky 2017+.

Akademická rada byla rovněž pravidelně informována o závěrech jednání **Vědecké rady AV ČR**, například o žádosti předsedy Komise pro etiku vědecké práce, aby Akademická rada poskytovala této komisi zpětnou vazbu na její stanoviska. Stejně tak byla Akademické radě opakovaně předkládána informace o probíhající přípravě návrhu koncepčních změn prémie Lumina quaeruntur.

V rámci **spolupráce s vysokými školami** AV ČR pokračuje v přípravě dohod o možné spolupráci s vysokými školami v ČR při uskutečňování doktorských studijních programů, a na rozšiřování pracovních možností doktorandů v ústavech AV ČR.

V oblasti **regionální spolupráce** má AV ČR v současné době uzavřené smlouvy o spolupráci se všemi kraji s výjimkou hlavního města Prahy, se kterým se však vedou jednání o možném uzavření. V roce 2021 pracoviště AV ČR spolupracují na 19 projektech se sedmi kraji (Středočeský, Jihomoravský, Moravskoslezský kraj, Kraj Vysočina, Pardubický, Zlínský a Karlovarský kraj). Za všechny je třeba zmínit například spolupráci se Středočeským krajem, na jejímž základě se AV ČR v roce 2021 opětovně zapojila do žádosti o projekt „Středočeský program mobility pro excelentní výzkum, inovace a technologie“ ve výzvě Horizon Europe MSCA-COFUND. Cílem pro-

jektu je zajistit příliv špičkových vědeckých pracovníků ze zahraničí a také návrat českých vědců ze zahraničí do výzkumných center ve Středočeském kraji. Žádost byla v loňském roce hodnocena poměrně vysokou známkou a toto ohodnocení jí při dalším předložení přihlášky, dopracované Středočeským inovačním centrem (SIC), dává určitou šanci uspět.

Velká pozornost byla věnována programu **Strategie AV21**, jejímž prostřednictvím AV ČR realizuje špičkový výzkum zaměřený na problémy a výzvy současné společnosti. Hlavní snahou bylo přizpůsobení programu požadavkům vycházejícím z praxe, tj. především zvýšení flexibility koordinace výzkumných programů, ujasnění požadovaných výstupů, kritérií hodnocení a financování. Byla zrušena možnost prodlužování výzkumných programů, aby byla zajištěna aktuálnost řešených témat. Veškeré úpravy byly zpracovány do nově schválené směrnice č. 9/2021, o Strategii AV21.

V současnosti Strategie AV21 obsahuje 20 výzkumných programů reprezentujících všechny tři vědní oblasti. V souvislosti se zvolením dvou koordinátorů do Akademické rady se změnil koordinátor u programů VP 03 a VP 06. Pro devět z nich je rok 2021 posledním rokem řešení. Rada Strategie navrhla, aby se v budoucnu omezil počet výzkumných programů na patnáct, a tak se zpřehlednil okruh řešených témat a zajistilo jejich důkladné hodnocení. Pět výzkumných programů v září využilo poslední možnosti pro podání žádosti o prodloužení a šest výzkumných programů pokračuje v řešení i v dalším roce.

Snaha o zjednodušení administrace programů jak pro členy Rady Strategie AV21, tak pro koordinátory a žadatele vedla i k úpravám informačního systému, který tyto programy eviduje. Do budoucna se počítá s dalším vývojem modulu pro podporu aktivit Strategie AV21. S cílem program vhodně propagovat se též změnil webové stránky. Klade se důraz na jednoduchost a přehlednost pro širokou veřejnost i média a důslednou aktuálnost, aby byl program Strategie AV21 vnímán jako „živý“ nástroj, který naplňuje své motto „Špičkový výzkum ve veřejném zájmu“.

Motto Strategie AV21 v české i anglické verzi získalo v srpnu 2021 ochranné známky Úřadu průmyslového vlastnictví. Stalo se tak téměř rok po zapsání ochranných známek na textovou podobu loga „Strategie AV21“ a „Strategy AV21“.

Ze zajímavých výsledků výzkumných programů Strategie AV21 v roce 2021 je možno zmínit výzkumný program č. 25 – Virologie a antivirová terapie. Ve spolupráci s Českým centrem pro fenogenomiku byl vytvořen nový unikátní myší model onemocnění COVID-19 a byl použit k testování širokého spektra antivirových látek ve spolupráci s Ústavem organické chemie a biochemie AV ČR. Byly objeveny nové molekulární protilátky či bispecifické protilátky a nové molekuly s vysokým antivirovým a imunomodulačním účinkem (popis modelu zveřejnil časopis Nature).

Nově zvolená Akademická rada se zvýšenou měrou věnovala tématu **transferu znalostí a technologií (TZT)**. Po dlouhých důkladných jednáních byl předložen záměr dlouhodobé strategie TZT v prostředí AV ČR, který klade hlavní důraz na čtyři klíčové oblasti, tj. stabilizaci Centra transferu technologií AV ČR (CeTTAV), identifikaci a ochranu duševního vlastnictví, podporu projektů TZT a podporu přenosu znalostí ze společenských a humanitních oborů. Ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu (MPO) se hledají různé možnosti financování TZT. V souvislosti s tím byla provedena analýza činností CeTTAV a předložen plán jeho činností a rozpočtu na rok 2022. Na jeho základě by se CeTTAV mělo soustředit zejména na podporu a další

rozvoj TZZ na pracovištích a na rozvíjení příležitostí pro TZZ na národní a mezinárodní úrovni.

V souvislosti s trendem elektronizace veřejné správy se Akademická rada ve spolupráci s Masarykovým ústavem a Archivem AV ČR (MÚA) zabývala **problematikou archivace elektronických dokumentů v prostředí AV ČR**. V návaznosti na další etapu elektronizace veřejné správy byl schválen zákon č. 261/2021 Sb. (zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci), jímž se postup úřadování a provoz elektronických spisových služeb dále upravuje – nově se zavádějí atestační střediska, která budou vydávat atesty elektronickým systémům spisových služeb a sankce při provozu neatestovaných systémů. Nejzazší termín pro používání atestovaných systémů na pracovištích AV ČR je stanoven na konec roku 2024.

Pro AV ČR je příslušným akreditovaným specializovaným archivem MÚA, který je v současné době oprávněn zajišťovat pouze archivaci analogových dokumentů. Spolu s rostoucím objemem dokumentů v elektronické podobě, které se musí archivovat dle platných právních a technických standardů, je třeba v právním a technologickém ohledu rozšířit působnost MÚA tak, aby byl v budoucnu schopen zabezpečit odpovídající archivaci elektronických dokumentů. Aktuálně se posuzují možná řešení této potřeby – vybudování autonomního akreditovaného Digitálního archivu AV ČR (DIGAR) či využití Národního digitálního archivu (NDA) provozovaného Národním archivem ČR v gesci Ministerstva vnitra.

V celé AV ČR nadále pokračovala spolupráce při pořizování **ekonomicko-informačních systémů (EIS)** pracovišť. Akademická rada průběžně zajišťuje odborné a metodické poradenství. Aktuálně má 45 pracovišť dodávku EIS zabezpečenou a nově vysoutěžený EIS již používají nebo v roce 2022 začnou používat. U devíti ústavů výběrová řízení dosud probíhají, především proto, že vysoutěžený dodavatel neplnil smlouvy.

Změny doznala forma podpory AV ČR při zakládání mezinárodních poradních sborů (**MPS**), pro tyto účely všechna pracoviště obdržela v rámci DKRVO finanční prostředky. Nově si MPS zřídily Ústav biologie obratlovců AV ČR, Ústav geoniky AV ČR a Ústav živočišné fyziologie a genetiky AV ČR. Akademická rada tak registruje již 26 MPS zřízených v návaznosti na vydání směrnice Akademické rady č. 4/2019, o podpoře mezinárodních poradních sborů.

V uplynulém období byly nově schváleny, novelizovány a vydány tyto **interní předpisy Akademické rady**:

- směrnice Akademické rady AV ČR č. 5/2021, o dotacích poskytovaných Akademií věd ČR – zpřesnila se a zvýšila přehlednost procesu poskytování dotací, do textu bylo nově zapracováno ustanovení o analogické úpravě procesu poskytování dotací i pro Učenou společnost, Radu vědeckých společností (RVS) a oborové vědecké společnosti sdružené v RVS,
- pokyn Akademické rady AV ČR č. 1/2021, kterým se mění pokyn Akademické rady AV ČR č. 2/2018 Vzorový volební řád pro volby na pracovištích AV ČR – změny se týkají předkládání návrhů na kandidáty na funkci předsedy AV ČR, člena Akademické a Vědecké rady,

- pokyn Akademické rady AV ČR č. 2/2021, o výroční zprávě o činnosti a hospodaření pracoviště AV ČR – účelem je sjednocení obsahu a postupu zpracování výročních zpráv o činnosti a hospodaření pracovišť AV ČR,
- směrnice Akademické rady AV ČR č. 6/2021, kterou se mění směrnice Akademické rady AV ČR č. 2/2019, o podpoře výzkumných aktivit Platformy CEFRES – změna se týká doplnění možnosti účastnit se podání návrhu projektu do soutěže ERC nikoli jako hlavní předkladatel, a umožnit tak získávání zkušeností z přípravného procesu,
- směrnice Akademické rady AV ČR č. 7/2021, kterou se mění směrnice Akademické rady AV ČR č. 3/2021, o kontrolních činnostech zaměřených na hospodaření s veřejnými prostředky v Akademii věd České republiky a na jejích pracovištích – změny se týkají snížení administrativy a sjednocení termínů předkládaných zpráv s termíny předkládání výročních zpráv pracovišť AV ČR,
- směrnice Akademické rady AV ČR č. 8/2021, kterou se mění směrnice Akademické rady AV ČR č. 9/2018, o podpoře mezinárodních poradních sborů (MPS) – změny zohledňují změnu financování činnosti MPS,
- směrnice Akademické rady č. 9/2021, o Strategii AV21 – zjednodušení administrace výzkumných programů Strategie AV21 v systému zacházení s dotacemi, sjednocení termínu odevzdávání zpráv a přesnější definice cílů Strategie AV21,
- směrnice Akademické rady č. 10–18/2021 – „dotační směrnice“ novelizující směrnice o podpoře vydavatelské činnosti, o udělování Fellowshipu Josefa Dobrovského, o udělování Prémie Otto Wichterleho, podpoře přístrojového vybavení, o podpoře výzkumných aktivit Platformy CEFRES, o podpoře předkladatelů projektů ERC, o Programu mezinárodní spolupráce začínajících výzkumných pracovníků, o podpoře mezinárodní spolupráce pracovišť AV ČR a o Programu podpory perspektivních lidských zdrojů – postdoktorandů – změny se týkají úpravy systému financování v daných programech.

V souvislosti se zněním směrnice Akademické rady č. 8/2018, o prémii pro perspektivní výzkumné pracovníky – Lumina quaeruntur, Akademická rada schválila, aby část pracovní kapacity nositele prémie Lumina quaeruntur (LQ) určená na řešení výzkumného tématu byla využita na manažerskou činnost za podmínky, že nositel LQ je hlavním řešitelem dalšího prestižního projektu a nedochází k dvojímu financování.

V období od března 2021 do konce října 2021 bylo k připomínkám AV ČR předloženo více než 50 vládních materiálů, z nichž je třeba jmenovat alespoň tyto:

- Návrh výdajů státního rozpočtu České republiky na výzkum, experimentální vývoj a inovace na rok 2022 se střednědobým výhledem na léta 2023 a 2024 a dlouhodobým výhledem do roku 2028,
- Návrh zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2022 a návrh usnesení vlády České republiky k návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2022 a k návrhu střednědobého výhledu státního rozpočtu České republiky na léta 2023 a 2024,
- Národní plán obnovy,
- Národní program reforem ČR 2021,
- Návrh Dohody o partnerství v programovém období 2021–2027,

- Pravidla řízení a koordinace Dohody o partnerství v programovém období 2021–2027,
 - Návrh na udělení Národní ceny vlády Česká hlava za rok 2021,
 - Projekt sdílených činností Strategická inteligence pro výzkum a inovace (STRATIN+),
 - Návrh na změnu programu na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací Národní centra kompetence,
 - Návrh na změnu programu na podporu aplikovaného společenskovedního a humanitního výzkumu, experimentálního vývoje a inovací ÉTA,
 - Návrh skupiny grantových projektů Grantové projekty orientovaného základního výzkumu,
 - Koncepce činnosti Grantové agentury České republiky 2021+,
 - Perspektivy rozvoje Technologické agentury České republiky v rámci systému českého výzkumu, vývoje a inovací 2021–2025,
 - Výroční zpráva o implementaci Dohody o partnerství v programovém období 2014–2020 za rok 2020,
 - Zpráva o životním prostředí České republiky 2020,
 - Návrh zákona o spolupráci České republiky s Evropským úřadem pro boj proti podvodům,
 - Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o spolupráci České republiky s Evropským úřadem pro boj proti podvodům,
 - Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhlášky provádějící zákon o archivnictví a spisové službě,
 - Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 281/2014 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz dětské skupiny do 12 dětí,
 - Návrh nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 189/2018 Sb., o kritériích udržitelnosti biopaliv a snižování emisí skleníkových plynů z pohonných hmot,
 - Návrh nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 318/2013 Sb., o stanovení národního seznamu evropsky významných lokalit, ve znění pozdějších předpisů,
 - Návrh vyhlášky o podrobnostech nakládání s některými výrobky s ukončenou životností,
 - Návrh vyhlášky o ochraně zemědělské půdy před erozí.
- Přestože AV ČR nebyla určeným připomínkovým místem, v období od března do října 2021 posoudila více než dvacet dalších důležitých materiálů, mj.:
- Programový dokument Operačního programu Jan Amos Komenský (2021–2027),
 - Program podpory excelentního výzkumu v prioritních oblastech veřejného zájmu ve zdravotnictví – EXCELES,
 - Státní kulturní politika 2021–2025+,

- Programový dokument Operačního programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (2021–2027),
- Návrh Programového dokumentu Operačního programu Technická pomoc pro období 2021–2027,
- Návrh Programového dokumentu Integrovaného regionálního operačního programu pro období 2021–2027,
- Návrh na změnu Programu na podporu zdravotnického aplikovaného výzkumu na léta 2015–2022,
- Návrh na změnu Programu na podporu zdravotnického aplikovaného výzkumu na léta 2020–2026,
- Hodnocení výsledků programů výzkumu, vývoje a inovací ukončených v roce 2019,
- Návrh Programového dokumentu Operačního programu Životní prostředí 2021–2027,
- Vyhodnocení Politiky ochrany klimatu v České republice,
- Vodíková strategie České republiky,
- Aktualizace Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR a Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu,
- Územní dimenze v operačních programech 2021+,
- Implementační plány programu Digitální Česko,
- Podpora investic do vzniku a rozvoje start-upů a spin-offů v České republice v souvislosti s přípravou naplňování Národního plánu obnovy ČR,
- Zajištění zřízení Národního koordinačního centra výzkumu a vývoje v oblasti kybernetické bezpečnosti,
- Aktualizovaný harmonogram a technické způsoby provedení digitalizace služeb veřejné správy na období 2021–2025,
- Strategie rozvoje infrastruktury pro prostorové informace v České republice.

V období od března do října 2021 vyřídila AV ČR celkem pět **žádostí o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím**. Všechny byly vyřízeny v zákonných termínech. Ve dvou případech byla požadovaná informace žadateli poskytnuta, v jednom případě byla poskytnuta část požadované informace, v části byla žádost žadatele odmítnuta. Dvě žádosti o poskytnutí informací byly odloženy, jelikož žadatel ve stanovené lhůtě nereagoval na výzvu povinného subjektu k doplnění žádosti. Jedna žádost o poskytnutí informace byla odložena se zdůvodněním, že požadovaná informace nenáleží do působnosti AV ČR.

Předsedkyně AV ČR ve sledovaném období udělila šest **záštít** akcím spojeným s vědou a výzkumem. Přehled udělených záštít je průběžně aktualizován [na webu AV ČR](#).

Oceňování a podpora excelence

Akademie věd ČR uděluje **ceny AV ČR** za dosažené výsledky, které přispívají k prestiži české vědy v mezinárodním srovnání a od jejichž prvního zveřejnění nebo realizování neuplynulo více než pět let. Udělují se za ukončené vědecké výsledky excelentního a kvalitního výzkumu strategicky orientovaného na společenské priority.

V roce 2021 byly uděleny ceny AV ČR ve všech kategoriích třem laureátům či týmům (viz příloha 1), tj.:

- Cena AV ČR za mimořádné výsledky výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, kterých bylo dosaženo při řešení výzkumných úkolů podporovaných AV ČR.
- Cena AV ČR pro mladé vědecké pracovníky za vynikající výsledky výzkumu, experimentálního vývoje a inovací dosažené při řešení výzkumných úkolů podporovaných AV ČR nejdéle do dovršení věku 35 let.
- Cena předsedy AV ČR za propagaci nebo popularizaci výzkumu, experimentálního vývoje a inovací udělovaná fyzickým osobám za významné dílo v oblasti rozvoje výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, včetně jeho propagace nebo popularizace, nebo fyzickým osobám, které se významnou měrou zasloužily o propagaci AV ČR nebo popularizaci výzkumu, experimentálního vývoje a inovací tím, že publikovaly, předávaly nebo jinak populárně-naučně šířily poznatky a znalosti v oblasti výzkumu, experimentálního vývoje nebo inovací.

Akademická rada schválila udělení dvou čestných medailí a šesti oborových medailí (viz příloha 2).

Mezi nejvýznamnější nástroje **podpory excelence v AV ČR** patří Akademická prémie – Praemium Academiae, Prémie Otto Wichterleho, prémie Lumina quaeruntur, fellowshipy a podpůrné programy a v gesci Vědecké rady AV ČR i vědecký titul „doktor věd“ jako jediný titul udělovaný Akademií věd ČR.

Akademická prémie – Praemium Academiae, jejímž smyslem je podpořit vynikající vědecké osobnosti, které jsou nositeli výzkumu na špičkové mezinárodní úrovni, a vytvořit jim takové podmínky, v nichž by mohli lépe rozvinout svůj potenciál ve prospěch Akademie věd ČR a celé české vědy, byla udělena třem vědeckým pracovníkům se zahájením činnosti od roku 2022 (viz příloha 3). Stávající nositelé Akademické prémie předložili počátkem roku zprávy o dosažených vědeckých výsledcích, a to 13 ročních (hodnoceny jako splněné) a dvě závěrečné (hodnoceny jako splněné na vysoké úrovni).

Prémie Otto Wichterleho (POW) je udělována vybraným, mimořádně kvalitním a perspektivním vědeckým pracovníkům AV ČR, kteří vynikajícími výsledky přispívají k rozvoji vědeckého poznání, jsou nositeli vědeckých hodností nebo titulů a v kalendářním roce podání návrhu dosáhnou věku nejvýše 35 let. V roce 2021 byly uděleny 24 oceněným (viz příloha 4). Předání těchto cen se uskutečnilo 29. června 2021 a mělo výrazný mediální dopad – po zveřejnění stručné tiskové zprávy novináři publikovali také rozhovory s jednotlivými vědci. Uskutečnil se i druhý ročník tzv. Wichterleho kempu, jenž iniciovali sami ocenění – jedná se o třídní setkání laureátů prémie, na kterém se mohou účastníci více poznat, prezentovat svůj výzkum a navzájem se inspirovat. Setkání se letos uskutečnilo 15.–17. září 2021 v konferenčním zámku v No-

vých Hradech a na programu byly workshopy a semináře, jejichž výběr vycházel z potřeb samotných laureátů (workshop na téma vedení a řízení lidí, semináře věnující se právnímu postavení a financování Akademie věd ČR a jejích pracovišť).

Prémie Lumina quaeruntur (LQ), která byla poprvé udělena v roce 2017, je určena k ocenění význačných perspektivních výzkumných pracovníků a k zakládání nových vědeckých týmů na pracovištích AV ČR, aby měli možnost rozvinout svůj vědecký program zaměřený na koncepčně nová témata, jež významně posouvají hranice poznání nebo směřují ke společensky důležitým praktickým aplikacím. V roce 2020 byla tato prémie udělena šesti výzkumným pracovníkům s počátkem financování od roku 2022 (viz příloha 3). V roce 2021 bylo finančně podpořeno 18 výzkumných pracovníků oceněných v předcházejících letech. V současnosti se připravuje novela směrnice.

Udělování Fellowshipu J. E. Purkyně (FJEP), jehož cílem bylo získat pro pracoviště AV ČR vynikající tvůrčí vědce ze zahraničí zpravidla mladší 40 let a zajistit jim na pracovištích AV ČR přiměřené finanční ohodnocení, bylo v roce 2017 ukončeno. Nositelé FJEP, jejichž projekty dosud pokračují, předložili pět závěrečných a 15 průběžných zpráv o plnění pracovního programu za rok 2020. Jeden projekt byl předčasně ukončen, protože jeho nositelka přešla na nové pracoviště. Pokračujícím programům byla podpora na rok 2021 schválena v plné výši.

Program na podporu mezinárodní spolupráce začínajících výzkumných pracovníků (MSM) byl vyhlášen s cílem podpořit samostatně výzkumné projekty začínajících perspektivních badatelů z AV ČR, které řeší ve spolupráci s významnými zahraničními výzkumnými pracovišti. Za rok 2020 bylo předloženo 10 závěrečných zpráv o řešení výzkumných projektů s tím, že cíle dvou byly hodnoceny jako splněné a osmi projektů jako splněné na vysoké úrovni. Akademická rada schválila počátkem roku navrhovanou finanční podporu pro všech 16 pokračujících projektů v roce 2021. Vzhledem k rozšiřujícím se možnostem financování obdobných aktivit z jiných zdrojů a s tím souvisejícím klesajícím zájmem o tuto podporu Akademická rada rozhodla, že v roce 2021 tuto aktivitu ukončí. V roce 2021 proto již nebyla vyhlášena výzva k zapojení do tohoto programu a podpora se bude poskytovat pouze do ukončení aktuálně probíhajících projektů. Zároveň se hledá nová forma podpory zahraniční spolupráce doktorandů a postdoktorandů.

Program podpory perspektivních lidských zdrojů – postdoktorandů (PPLZ) má za cíl podpořit kategorii začínajících výzkumných pracovníků, kteří jsou perspektivní pro rozvoj stávajících i nových vědních oborů na pracovištích AV ČR. K 30. červnu 2021 bylo předloženo celkem 58 zpráv, z toho 25 ročních a 33 závěrečných – ze závěrečných zpráv bylo plnění výzkumného tématu v 20 případech hodnoceno stupněm splněno s vynikajícími výsledky, 11 stupněm splněno a dva stupněm nesplněno. Na základě posouzení ročních zpráv bylo doporučeno, aby se u všech 25 témat ve mzdové podpoře pokračovalo. K 1. červenci 2021 bylo v 17. kole programu PPLZ zařazeno do programu 31 uchazečů a tři podmíněně v závislosti na možnostech rozpočtu.

V roce 2019 byla zahájena podpora projektů výzkumných pracovníků, které uspěly v hodnocení odbornými panely Evropské rady pro výzkum a ve druhém kole byly kvalifikovány stupněm A (nebyly podpořeny pro nedostatek finančních zdrojů) nebo stupněm B (podporu nezískaly pro drobné nedostatky v návrhu projektu) – **granty ERC CZ/AV**. Za rok 2020 byl předloženy dvě závěrečné zprávy s hodnocením splněno a jedna průběžná zpráva, na jejímž základě byla schválena finanční podpora

i na rok 2021. V roce 2022 tuto podporu poskytne Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Snaha o motivaci vědeckých pracovníků k žádostem o prestižní ERC granty napříč vědeckou sférou vyústila v lednu 2021 v podpis dokumentu s názvem „Společná deklarace Akademie věd České republiky a Univerzity Karlovy k vytvoření Expertní skupiny na podporu žadatelů ve výzvách ERC“. V průběhu roku tuto iniciativu podpořil také rektor České zemědělské univerzity.

Vědecký titul „doktor věd“ (ve zkratce DSc., anglický ekvivalent Research Professor) uděluje AV ČR již od roku 2003, kdy vláda ČR schválila úpravu Stanov AV ČR obsahující též ustanovení o vědeckém titulu. Tento prestižní titul je udělován vědeckým osobnostem jako výraz jejich zvláště vysoké vědecké kvalifikace prokázané vytvořením závažných, vědecky originálních prací důležitých pro rozvoj bádání v určitém vědním oboru a charakterizujících vyhraněnou vědeckou osobnost. Vědecký titul uděluje AV ČR na základě rozhodnutí Vědecké rady AV ČR, které je podloženo výsledky náročného řízení. Pravidla udělování vědeckého titulu „doktor věd“ jakož i další informace jsou umístěny na [webu AV ČR](#).

Ve středu 29. září 2021 převzalo z rukou předsedkyně AV ČR E. Zažímalové diplomy doktora věd 10 jeho nových nositelů (viz příloha 5), z nichž sedm působí na pracovištích AV ČR a tři na vysokých školách. V roce 2021 bylo uděleno osm vědeckých titulů doktor věd.

Významných poct z mimoakademické sféry dosáhli i někteří výzkumní pracovníci AV ČR – Cenu předsedkyně Grantové agentury ČR (GA ČR) obdrželi doc. RNDr. Martin Pivokonský, Ph.D., z Ústavu pro hydrodynamiku AV ČR a RNDr. Zdeněk Lánský, Ph.D., z BIOCEV.

AV ČR se na základě Protokolu o spolupráci mezi společnostmi L'ORÉAL Česká republika, Českou komisí pro UNESCO a AV ČR dlouhodobě podílí na udílení ocenění **L'ORÉAL-UNESCO Pro ženy ve vědě, Česká republika – Program pro talenty**. AV ČR zajišťuje hodnocení projektů předložených žadatelkami o stipendium, výběr stipendistek a také pomoc s propagací stipendia. V roce 2021 se uskutečnil již patnáctý ročník a mezi třemi oceněnými je i Mgr. Michaela Tencerová, Ph.D., z Fyziologického ústavu AV ČR.

Mezinárodní vědecká spolupráce AV ČR a její zapojování do Evropského výzkumného prostoru

V souladu s Konceptí podpory mezinárodní spolupráce AV ČR pokračovala Akademická rada v **rozvíjení a podpoře aktivit bilaterální a multilaterální mezinárodní spolupráce**. Po několikaletém úsilí byly podepsány dokumenty stvrzující navázání spolupráce AV ČR a Massachusetts Institute of Technology (MIT) a vznik fondu MIT-Czech Republic Seed Fund. Fond, z něhož budou v průběhu příštích tří let podpořeny společné projekty s partnery z MIT a ČR. Fond byl ustaven díky finanční podpoře IOCB Tech, dceřiné společnosti Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR, se kterou AV ČR v dubnu 2021 uzavřela pro tyto účely Dohodu o spolupráci. Prostřednictvím nové dohody AV ČR v květnu 2021 obnovila vzájemnou spolupráci ve formě mobilních projektů s francouzským Centre national de la recherche scientifique (CNRS).

Akademická rada podpořila výsledek výběrového řízení na nový projekt v rámci bilaterálního česko-francouzského programu TANDEM platformy CEFRES. Projekt ze Sociologického ústavu AV ČR se bude realizovat od února 2022 do ledna 2024.

V rámci programů mezinárodní spolupráce byly vyhodnoceny průběžné a závěrečné zprávy o realizaci projektů za rok 2020; šlo o 116 průběžných a čtyři závěrečné zprávy bilaterálních projektů a pět průběžných zpráv multilaterálních projektů. Na základě těchto zpráv, které byly přijaty bez připomínek, bylo doporučeno, aby všechny projekty pokračovaly.

V důsledku opatření zavedených v souvislosti s šířením nemoci covid-19 Akademická rada podpořila prodloužení období řešení projektů mezinárodní spolupráce končících v roce 2021 (včetně již jednou prodloužených), a to maximálně o jeden rok při zachování finančního příspěvku a podmínek čerpání dle původního návrhu projektu. Prodloužení řešení se týkalo 26 mobilityních projektů, 14 projektů Mobility Plus a multilaterálního projektu DAISIE realizovaného v rámci partnerství NORFACE.

V oblasti multilaterální spolupráce se AV ČR i nadále zapojovala do aktivit Southeast Asia-Europe Joint Funding Scheme for Research and Innovation (SEA-Europe JFS). Akademická rada jednak podpořila financování vítězného projektu předloženého Mikrobiologickým ústavem AV ČR (téma Infectious Diseases) a jednak schválila účast AV ČR v dalším výběrovém řízení na projekty (téma Sustainable Food Production a Climate Change: Resilience and Adaptation). Účast AV ČR byla schválena také v další výzvě vyhlášené v rámci aktivity EIG CONCERT-Japan (téma Sustainable Hydrogen Technology as Affordable and Clean Energy).

Z hlediska evropské integrace se Akademická rada soustavně soustředila na aktuální dění a možnosti účasti v **aktivitách Evropského výzkumného prostoru**. Prostřednictvím pravidelného newsletteru AV ČR usilovala o zvýšení povědomí pracovišť o nadcházejících výzvách na projekty a jiných příležitostech, které nabízí další sedmiletý rámcový program EU Horizont Evropa. Akademická rada v této souvislosti pokračovala také v úsilí o propojování a edukační podporu zástupců projektových oddělení pracovišť AV ČR uspořádáním již třetího společného setkání. Tématem červnového on-line školení byly praktické novinky, které přináší nově zahájený rámcový program EU.

Akademická rada nadále pokračovala ve snaze posilovat přímou účast AV ČR na tvorbě evropských politik. Předsedkyně AV ČR E. Zažímalová se od května 2021 podílí na činnosti sedmičlenné skupiny hlavních vědeckých poradců Evropské komise (Group of Chief Scientific Advisors), která poskytuje znalostní poradenství kolegiu eurokomisařů. Akademická rada také podpořila kandidaturu PhDr. Oldřicha Tůmy, Ph.D., (Ústav pro soudobé dějiny AV ČR) do jiného poradního grémia Evropské komise, Evropské skupiny pro etiku ve vědě a nových technologiích (European Group on Ethics in Science and New Technologies – EGE). O. Tůma je pověřen zastupováním v mezinárodní organizaci European Network of Research Integrity Offices (ENRIO).

Zástupci AV ČR přispívali k připomínkování legislativních návrhů a dalších strategických dokumentů v oblasti evropské vědní politiky a kohezní politiky také na národní úrovni, a to díky členství v pracovních skupinách MŠMT (mj. Resortní koordinační skupina MŠMT, Přípravný výbor Operačního programu Jan Amos Komenský).

Novým typem projektů celostátního významu, které běží od letošního roku poprvé a na jejichž řízení se AV ČR podílí, jsou projekty sdílených činností. Jejich účelem je všestranná podpora zapojení české výzkumné komunity do evropských výzkumných a inovačních aktivit. AV ČR nominovala své zástupce do Řídících výborů tří z nich: CZELO, CZERA a STRATIN+. AV ČR v této souvislosti také vyslala své představitele

na slavnostní zahájení činnosti České styčné kanceláře pro výzkum a vzdělávání (CZELO) do Bruselu.

V červnu 2021 Akademická rada vyjádřila podporu Lisabonské deklarace o humanitních vědách, otevřeném výzkumu a inovacích; jde o výsledek Evropské konference na podporu humanitních věd konané v rámci portugalského předsednictví v Radě EU v květnu 2021 v Lisabonu. Zároveň Akademická rada schválila zařazení AV ČR mezi signatáře Memoranda o podpoře mnohojazyčnosti v oblasti umění a humanitních věd, jež iniciovala Rakouská akademie věd a které poukazuje na znepokojující pokles mnohojazyčnosti v oblasti umění a humanitních věd.

V souvislosti s členstvím AV ČR v **mezinárodních organizacích** podpořila AV ČR v dubnu 2021 jediného kandidáta Antonia Loprieniho na pozici předsedy All European Academies (ALLEA) na období 2021–2023. V témže měsíci se AV ČR připojila k prohlášení International Human Rights Network (IHRN), které odsuzovalo násilí na pokojně protestujících obyvatelích Myanmaru. V červnu AV ČR podpořila také prohlášení týkající se porušování lidských práv a pokračujících represí v Nikaragui. Na žádost IHRN podpořila AV ČR uvězněného ekonoma ze Spojených arabských emirátů Nasser bin Gaitha a perzekvovanou íránskou inženýrku Narges Mohammadi. V souvislosti se zapojením AV ČR do mezinárodní organizace InterAcademy Partnership (IAP) schválila Akademická rada stanovy IAP, podpořila prohlášení s názvem „The Implication of Urbanization in Low and Middle Income Countries“ a prohlášení s názvem „Climate Change and Biodiversity“. V European Academies Science Advisory Council (EASAC) při volbě předsedy na období 2023–2025 AV ČR podpořila jediného kandidáta Wima van Saarloose. Dále se AV ČR účastnila Valného shromáždění International Science Council (ISC), na němž se volili noví členové vedení.

Akademická rada se zapojovala do činnosti několika **národních komisí a skupin v oblasti mezinárodní spolupráce**, konkrétně Komise pro jednotnou prezentaci ČR v zahraničí, České komise pro UNESCO a Řídící skupiny k vědecké diplomacii, které sdružují představitele relevantních českých ministerstev a dalších orgánů státní správy.

Pokud jde o aktivity **s účastí AV ČR**, uskutečnily se především následující významné akce:

- květen 2021 – Kulatý stůl k programu Dioscuri v ČR, který spolupřipádaly MŠMT a Společnost Maxe Plancka (MPG),
- červen 2021 – EASAC Council Meeting,
- červen 2021 – třídenní on-line akce UK–V4 Frontiers of Science Meeting 2021 pořádaná britskou The Royal Society a akademiemi věd zemí Visehradské čtyřky. Setkání mělo za cíl propojit mladé talentované vědce ze zúčastněných zemí a podnítit společnou diskusi o jejich výzkumných tématech a aktuálních trendech,
- září 2021 – setkání Academic Prague, na kterém se sešli členové Akademické a Vědecké rady, členové diplomatického sboru a rektori a prorektori vysokých škol,
- říjen 2021 – konference Danube Academies Conference, kterou letos EASA spoluorganizovala s Bulharskou akademií věd.

Co se týče **jednání o budoucí spolupráci**, je třeba zmínit především následující jednání a setkání:

- návštěva zástupců TECO Praha (Tchajpejská hospodářská a kulturní kancelář v Praze) v AV ČR (červen 2021),
- diskuse vedení AV ČR a zástupců tchajwanské NARLABs (National Applied Research Laboratories), na které navazovaly on-line schůzky mezi jednotlivými vědci, za AV ČR se zúčastnilo pět pracovišť (Ústav termomechaniky AV ČR; Fyziologický ústav AV ČR; Ústav struktury a mechaniky hornin AV ČR; Matematický ústav AV ČR; Ústav fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR) (září 2021),
- jednání o možnostech prohloubení dvoustranných vazeb se saským státním mistrem pro vědu a s chilským velvyslancem (září a říjen 2021),
- návštěva jihoafrické velvyslankyně a tchajwanského ministra pro vědu a techniku,
- on-line rozhovor s viceprezidentem a tajemníkem pro zahraniční věci britské Royal Society.

Mediální, popularizační a vzdělávací činnost

V uplynulém období pracovala Akademická rada ve spolupráci s Tiskovým oddělením Divize vnějších vztahů Střediska společných činností AV ČR na kontinuálním zlepšování pozitivního obrazu AV ČR a jejích pracovišť u veřejnosti.

Jedním z klíčových prvků komunikační strategie AV ČR nadále zůstává **spolupráce AV ČR s médii veřejné služby** (Česká televize – ČT, Český rozhlas – ČRo, Česká tisková kancelář – ČTK). AV ČR je v oblasti výzkumu službou veřejnosti a média veřejné služby jsou proto jejím přirozeným mediálním partnerem. Spolupráce s ČT se odvíjí zejména v podobě zveřejňování vědeckých výsledků a účasti odborníků AV ČR v pořadech ČT Události, Studio 6, kontinuálním zpravodajství ČT24, pořadech Hyde Park Civilizace a Věda 24. V ČRo jde zejména o zpravodajství Radiožurnálu, Dvojky a ČRo Plus, Magazín Leonardo, Experiment nebo nově podcasty Vinohradská 12 a Budoucnost R. Důležitá je rovněž spolupráce s ČTK, jejíž zprávy přebírají – většinou hromadně – další média.

V období od 1. března do 31. října 2021 bylo ve všech sledovaných mediálních zdrojích zaznamenáno 16 234 příspěvků s heslem AV ČR a jeho podobami, z toho 829 v agenturním zpravodajství ČTK, 596 v České televizi (ČT1, ČT24, web ČT) a 1065 v Českém rozhlase (ČRo Radiožurnál, ČRo Plus, ČRo Dvojka, irozhlas.cz). Podle údajů společnosti Newton Media se heslo Akademie věd objevovalo ve sledovaných médiích každý měsíc průměrně 2029x. Naprostá většina informací o AV ČR v médiích měla pozitivní vyznění.

Aktivity Akademie věd ČR

Pozornost médií upoutalo jmenování předsedkyně AV ČR Evy Zažímalové do druhého funkčního období. Novináři se zajímali i o nové vedení AV ČR, zvolené na on-line formou uskutečněném Akademickém sněmu 23. března 2021. Média rovněž referovala o jmenování Evy Zažímalové členkou vědeckého poradního sboru Evropské komise v Bruselu. Do mediálního prostoru se v tomto období podařilo prosadit i koncept virologického centra, který byl původně uvažovanou součástí Národního plánu obnovy.

Předsedkyně Eva Zažímalová byla v médiích citována také z důvodu vyjednávání o rozpočtu AV ČR. Na začátku června měl rozpočet na vědu a výzkum podle návrhu ministerstva financí klesnout o 1,4 miliardy korun ve srovnání s rokem 2021.

Takový návrh AV ČR důrazně odmítla a spolu s Českou konferencí rektorů a dalšími partnery protest vyjádřila ve společném prohlášení, zveřejněném 4. června 2021 na tiskové konferenci v sídle AV ČR na Národní třídě.

Také letos média informovala o již tradiční akci *Týden mozku*, který se ale v termínu 15.–21. března poprvé uskutečnil on-line. Celkem 13 přednášek, na něž navazovaly streamované diskuse s přednášejícími, doplnila dvacítka interaktivních příspěvků. Veškerý obsah byl přístupný zdarma, jak naživo prostřednictvím přenosu, tak v podobě záznamů v archivu; živé vstupy se objevily v České televizi (Studio 6, Dobré ráno, Sama doma) a CNN Prima News.

V rámci cyklu „Akademie věd ČR – špičkový výzkum ve veřejném zájmu“ pronesl 26. dubna 2021 slavnostní přednášku Jiří Neužil z Biotechnologického ústavu AV ČR v prostorách Knihovny AV ČR. Jejím tématem byl MitoTam jako nadějná látka proti rakovině. Vzhledem k trvajícím přísným opatřením proti šíření nemoci covid-19 přednášku přenášela on-line Česká televize a na sociálních sítích AV ČR, a poprvé v historii tak byla přístupná široké veřejnosti.

Pozornost médií upoutalo navazování vědecké spolupráce mezi vědci z České republiky a prestižního Massachusettského technologického institutu (MIT) v podobě nového programu *MIT-Czech Republic Seed Fund*. Fond vzniká ve spolupráci MIT, AV ČR a Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR, jehož dceřiná společnost IOCB Tech do fondu vloží 300 tisíc amerických dolarů. Vedení AV ČR bylo v tomto období v médiích citováno i v souvislosti s novým investičním fondem *i&i Bio* na podporu vývoje léčiv a diagnostických metod, který založil Evropský investiční fond a transferová společnost *i&i Prague* při Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR.

Velký mediální zájem vyvolalo vyšetřování otravy ryb kyanidem v řece Bečvě, k němuž se novináři průběžně vraceli. Kvůli experimentu hydrochemika Jakuba Hrušky z Ústavu výzkumu globální změny – CzechGlobe se o stanovisko AV ČR zajímala řada médií. Byť byl pokus se solankou jeho soukromou aktivitou, AV ČR se za něj postavila a vyjádřila znepokojení nad současným stavem vyšetřování.

Novináři se zmiňovali i o výstavě *Žena na rozhraní věků*, která k 1000. výročí zavraždění sv. Ludmily vznikla ve spolupráci Archeologického ústavu AV ČR, Praha, a Střediska společných činností AV ČR a byla 20. května 2021 otevřena v Galerii Věda a umění. Ohlas v médiích měla také výstava *Afrodita dnes* pořádaná 3. září – 22. října 2021. Představila sádrové odlitky nejslavnějších antických soch Afrodity a tvorbu předních českých grafických umělců ze Sdružení českých umělců grafiků Hollar.

Mnohá média zveřejňovala fotografie z letošního, osmého ročníku fotografické soutěže *Věda fotogenická* a opatřovala je vlastními komentáři. Soutěžilo se opět ve třech kategoriích a z té hlavní porota opět vybrala reprezentativní sérii pro oficiální kalendář AV ČR a stejnojmennou výstavu. *Cenu pro nejlepší ústav AV ČR*, jehož pracovníci zaslali nejatraktivnější fotografické výstupy, získal Geologický ústav AV ČR. Oceněné snímky jsou k vidění od poloviny října do konce roku v Galerii Věda a umění v budově AV ČR na Národní.

Ohlas v médiích získala též *Noc vědců*, která se uskutečnila v pátek 24. září 2021 a spolu s univerzitami, hvězdárnami a dalšími institucemi se jí zúčastnilo i 12 pracovišť AV ČR. Tématem letošního ročníku byl čas. Ve spolupráci s vědci z Astronomického ústavu AV ČR, Ústavu pro českou literaturu AV ČR, Fyziologického ústavu AV ČR a Ústavu fyziky atmosféry AV ČR vznikl on-line přednáškový program reflektující téma

času z mnoha různých úhlů. Noční program s vědou si letos nenechalo ujít téměř 4000 lidí, kteří se vydali přímo na jednotlivá pracoviště AV ČR. On-line program AV ČR bude dostupný na YouTube kanálu Otevřené vědy až do konce letošního roku.

Pozornost k Akademii věd v médiích průběžně poutala také účast jejích pracovišť na české expozici EXPO 2020 v Dubaji, zejména spolupráce vědců Botanického ústavu AV ČR na systému S.A.W.E.R. a exponát Mikrobiologického ústavu AV ČR ztvárňující model fotobioreaktoru pro pěstování řas, nazvaný *Alga Oasis*.

Otevřená věda

V lednu 2021 začal šestnáctý ročník Otevřené vědy. Celkem 196 středoškoláků docházelo na 103 stáží pod vedením 85 lektorů do 31 pracovišť AV ČR. Během uvedeného období byly s některými účastníky zveřejňovány rozhovory, především v regionálních denících. Také letošní stážisté představili výsledky svého bádání na závěrečné soutěžní přehlídce s názvem Studentská vědecká konference Otevřené vědy, která se uskutečnila 18.–19. listopadu 2021 v konferenčním centru Ústavu molekulární genetiky AV ČR v Praze.

Letní vědecký kemp pro pedagogy

Letní vědecký kemp se letos v srpnu stejně jako v minulých letech zaměřil na podporu praktické výuky na školách a nabídl pedagogům možnost rozvíjet a inovovat praktika a laboratorní cvičení, která jsou součástí jejich výuky. Ve dnech 13.–17. srpna 2021 se jej zúčastnili učitelé středních a základních škol s aprobací matematika a fyzika, 17.–21. srpna 2021 se vzdělávali učitelé s aprobací biologie a chemie. Cílem kurzů je zlepšit kvalitu výuky na středních a základních školách, zejména s důrazem na interpretaci složitějších témat formou experimentů a poukazem využití vědeckých poznatků v praktickém životě. Prostřednictvím kurzů pro pedagogy tak pracovníci AV ČR přenáší vědu přímo do škol.

Škola českého jazyka a literatury pro pedagogy

V říjnu 2021 se v Praze uskutečnilo tradiční setkání vyučujících českého jazyka – Škola českého jazyka a literatury pro pedagogy. Akci pořádalo Středisko společných činností AV ČR ve spolupráci s Ústavem pro jazyk český AV ČR a Ústavem pro českou literaturu AV ČR. Letos se kurzu zúčastnilo 42 pedagogů českého jazyka a literatury, převážně z 2. stupně základních škol, středních odborných škol, středních odborných učilišť a gymnázií; diskuse v hybridním formátu se zúčastnilo dalších šedesát pedagogů. Cílem Školy českého jazyka a literatury pro pedagogy je účastníkům představit zajímavá témata a poslední trendy v českém jazyce a v české literatuře.

NEZkreslená věda

Krátká animovaná videa tematicky zaměřená na vědu a poznání edukační a zábavnou formou vycházela z výzkumných programů Strategie AV21. Šestá série sestávala z těchto dílů: Urychlovač částic, Uhelné prázdniny, Černé díry, Superpočítače, Klimatická změna, Mnichovská dohoda, Ekosystémy. Rostoucí úspěšnost NEZkreslené vědy dokládá více než 7,6 milionu zhlédnutí na Youtube kanále Otevřená věda. V září 2021 byla ve spolupráci s Nakladatelstvím Academia vydána stejnojmenná kniha, která obsahuje nejsledovanější díly prvních pěti sérií zpracovaných do podoby naučného komiksu. Vydání knihy si vysloužilo kladnou mediální pozornost. Na webu Otevřené vědy bylo k zveřejněným dílům seriálu zveřejněno 54 metodických listů s doprovodnými otázkami, kvízy a odpověďmi.

Informování o pandemii

Média se i v tomto období soustředila na vývoj pandemické situace, a proto také vědecké redakce akcentovaly témata jako očkování proti covidu-19, rozdíly mezi jednotlivými typy vakcín, jejich nežádoucí vedlejší účinky, mutace viru SARS-CoV-2 anebo vývoj počtu nakažených a hospitalizovaných pacientů. Zajímala se i o dopady vládních opatření i predikce a scénáře dalšího možného vývoje epidemie na podzim a v zimě.

Hlavními osobnostmi z řad vědců AV ČR, které média v tomto čase často oslovovala, byli především Václav Hořejší, Libor Grubhoffer, Jan Konvalinka, Zdeněk Hostomský a Jan Pačes. Dalšími často citovanými odborníky byli Peter Šebo, René Levínský, Vladimír Ždímal nebo Daniel Münich.

Pozornost médií vzbudilo v této době porovnání antigenních testů laboratoří Jana Konvalinky z Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR, na něž se odvolávali vládní i komunální politici v komentářích k nákupům testů. Výrazně se v mediálním prostoru projevila také zpráva, že dvojitá protilátka proti SARS-CoV-2, vyvinutá mezinárodním týmem vědců, funguje jak na britskou, tak na jihoafrickou i brazilskou mutaci. Studii účinnosti na myších provedly výzkumné laboratoře z Parazitologického ústavu Biologického centra AV ČR a Českého centra pro fenogenomiku v centru BIOCEV.

V březnu se také uzavřela osmidílná série krátkých popularizačních videí #Na minutu na téma vakcinace proti covidu-19. Ke čtyřem dílům zveřejněným v lednu (vedlejší účinky vakcín, bezpečnost očkování, mýty o vakcínách, dezinformace a proč jim věříme) přibýly v únoru další dva (imunita a kolektivní imunita, dlouhodobé dopady vakcinace). Cyklus doplnily dva díly sledující ekonomické aspekty vakcinace. Prostřednictvím Facebooku zhlédlo videa více než 64 000 diváků, na Instagramu dalších 44 500. Více než 6 000 sledujících si videa našlo přes YouTube kanál AV ČR. Celkově tedy sérii vidělo 115 000 lidí.

Expertní stanoviska AVex

AVex je nezávislé expertní stanovisko, které Akademie věd ČR připravuje od roku 2019 zhruba čtyřikrát ročně pro orgány státu a jeho představitele jako odborný podklad k veřejným záležitostem.

Ve sledovaném období byla připravena, schválena a zveřejněna dvě čísla: AVex *Invazní druhy: riziko pro krajinu i kvalitu života lidí*, garantovaný Botanickým ústavem AV ČR a Ústavem biologie obratlovců AV ČR, a AVex *Rostlinné viry a viroidy: reálná nebezpečí i biotechnologický potenciál rozvoje*, jehož garantem je Biologické centrum AV ČR spolu s Ústavem experimentální botaniky AV ČR. Akademická rada schválila a předložila zákonodárcům i třetí číslo: *Důsledky těžby na Ostravsku a Karvinsku*. Toto expertní stanovisko garantoval Ústav geoniky AV ČR.

Zaměřeno na výzkum: mediální komunikace jednotlivých pracovišť AV ČR

Komunikace AV ČR s veřejností se odvíjela také prostřednictvím tiskových zpráv – v průměru vycházela jedna zpráva každý všední den. Nově jsou od března na webu AV ČR (sekce *Pro média/Tiskové zprávy*) zveřejňovány kromě wordovského dokumentu i ve formě html článku, což umožňuje atraktivnější vzhled a zaznamenávání

webovým vyhledávačem. O výsledcích práce vědců AV ČR se tak dozví potenciálně násobně vyšší auditorium návštěvníků internetu.

Masový zájem médií vyvolala zpráva o testování v dopravních prostředcích pražské MHD na přítomnost koronaviru. Tiskovou zprávu o spolupráci Fyzikálního ústavu AV ČR s Dopravním podnikem hl. m. Prahy využila všechna celostátní média a mnohé regionální deníky.

Velkou pozornost věnovali novináři objevu mezinárodního týmu Pavla Jungwirtha z Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR, který potvrdil, že těžká voda na rozdíl od vody obyčejné chutná sladce, navzdory tomu, že po chemické stránce jsou obě prakticky totožné. Na výzkumu čeští vědci spolupracovali s kolegy z Jeruzaléma a Mnichova. Později vzbudili vědci z týmu Pavla Jungwirtha rozruch s poprvé v pozemských podmínkách připravenou tzv. kovovou vodou, o jejich výzkumu referoval též časopis *Nature*.

Široký ohlas měla i zpráva výzkumníků ze dvou laboratoří Biotechnologického ústavu AV ČR, kteří vyvinuli protirakovinnou látku nazvanou mitoDFO, jež cílí na mitochondriální metabolismus železa.

Mediální prostor také ovládla informace, že veškerí skokani zelení v povodí řeky Odry jsou jen samci, což po dvou desítkách let sledování populací prokázali vědci z Ústavu živočišné fyziologie a genetiky AV ČR a Ostravské univerzity.

Zaujala i zpráva výzkumníků z Historického ústavu AV ČR a Fakulty stavební ČVUT v Praze o spuštění webového portálu *Český historický atlas*.

Obsah českých médií zaplnily též informace o tzv. růžovém superúplňku, průletu meteoritu nad jihozápadními Čechami nebo meteorickém roji Perseid, témata, jež veřejnosti vysvětlovali zástupci Astronomického ústavu AV ČR.

Mediální potenciál vykazalo také vyhlášení akce *Archeologické léto*, společné aktivity Archeologických ústavů AV ČR v Praze a v Brně, kterou motivovaly veřejnost k návštěvě devadesáti atraktivních lokalit s výběrem z více než 250 komentovaných prohlídek na celém území ČR.

Významný úspěch na mediálním poli zaznamenala také rozsáhlá fotoreportáž (36 snímků) o optickém vláknu, pořízená v Ústavu fotoniky a elektroniky AV ČR a zveřejněná na serveru Aktuálně.cz.

Výrazně se v mediálním prostoru uplatnila vědecko-futuristická venkovní hra *Po stopách Veletrhu vědy*. Vznikla jako outdoorová alternativa, aby přiblížila veřejnosti činnosti a aktivity AV ČR zábavnou formou. Šlo o alternativu popularizační akce s názvem Veletrh vědy, která se kvůli covidu-19 musela přesunout na příští rok.

Značný ohlas v médiích měla i tisková zpráva Biologického centra AV ČR, České zemědělské univerzity a Zoo Praha o spuštění projektu *Zachraň karase*. Cílem tohoto projektu občanské vědy je s pomocí veřejnosti najít místa, kde dosud žije nebo by se mohl vysadit karas obecný, dříve hojná ryba, jež je nyní na pokraji vyhynutí.

Pozornost médií vyvolala také tisková zpráva o nových faktech o duchcovském nálezu, zveřejněných badateli Archeologického ústavu AV ČR, Praha, informace o ukončení provozu tokamaku COMPASS v Ústavu fyziky plazmatu AV ČR, výsledky výzkumu tradice kutilství v Sociologickém ústavu AV ČR nebo zveřejnění studie *Ma-*

minka, nebo školka? think-tanku IDEA při Národohospodářském ústavu AV ČR o negativních dopadech prodloužení čerpání rodičovského příspěvku na budoucí vzdělávání a pracovní uplatnění dětí.

Redakce médií zaujala též *Databáze dějin všedního dne*, projekt Vojtěcha Kesslera z Historického ústavu AV ČR, který sbírá a veřejnosti nabízí osobní i rodinné paměti, vzpomínky, deníky i doklady života posledních sto padesáti let.

Značnou mediální odezvu vyvolaly výsledky mezinárodní studie, na které spolupracovali vědci Botanického ústavu AV ČR a podle níž africké horské lesy zadržují více uhlíku, než se předpokládalo.

Novináři věnovali pozornost též licenci na nový přesný test na protilátky chránící před koronavirem, kterou podepsaly Biotechnologický ústav AV ČR a Ústav organické chemie a biochemie AV ČR se společností Immunotech amerického koncernu Beckman Coulter.

Nebývalý ohlas vyvolal v české novinářské obci odchod Angely Merkelové z pozice německé kancléřky. V této souvislosti byl velmi často zmiňován její pobyt v Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR (ÚOCHB) v 80. letech 20. stol., jmenován její někdejší školitel a posléze předseda Akademie Rudolf Zahradník, popisováno její přátelství s českými vědci, mimo jiné s místopředsedou AV ČR a bývalým ředitelem ÚOCHB Zdeňkem Havlasem. Ten se svou vzpomínkou na Angelu Merkelovou vystoupil mimo jiné v pořadu 168 hodin v ČT1.

Ve sledovaném období vyšla tři čísla časopisu *A / Věda a výzkum* – hlavním tématem březnového vydání byly alergie (A 1/2021), červnové číslo (A 2/2021) se zaměřilo na problematiku genderu a zářijové (A 3/2021) pojednávalo o houbách. Dále vyšlo sedm nových čísel interního elektronického newsletteru *AB / Akademický bulletin*, který je určen pro potřeby zaměstnanců z pracovišť Akademie věd ČR.

Ačkoli z důvodu pandemie nevyšlo jarní číslo popularizačního časopisu *AΩ / Věda pro každého*, získal magazín v září 2021 prestižní ocenění. V 19. ročníku soutěže Zlatý středník, která ocenila nejlepší firemní média a komunikační projekty v České republice a na Slovensku za uplynulý rok 2020, zvítězil v kategorii nejlepší externí tištěný časopis a noviny. Při příležitosti Týdne Akademie věd vyšlo podzimní číslo „*Omegy*“, jehož ústřední téma se věnuje sportu.

Aktuality z dění v Akademii věd ČR a na jejich pracovištích byly popularizovány nejen prostřednictvím hlavních webových stránek, ale i sociálních sítí (Facebook, Twitter, Instagram). Nejsledovanější sociální sítí je stále Facebook, který v září 2021 překročil počet 50 tisíc sledujících.

K popularizaci vědy kontinuálně přispívá audiovizuální tvorba AV ČR. V roce 2021 se vzhledem k protiepidemickým opatřením velká část činností AV ČR přesunula do on-line prostoru. Středisko společných činností AV ČR prostřednictvím OAT tak zajišťovalo streamování důležitých akcí, od vystoupení a přednášek jednotlivců po hybridní a streamované konference.

V červnu byl vedení AV ČR v kině Ponrepo představen závěrečný díl dokumentárního cyklu *Tiché hrozby* s názvem *Mizející půda*. Také k tomuto dílu Česká televize natočila besedu s moderátorem Václavem Moravcem. Film s besedou bude uveden na programu ČT24 a následně reprízován. Všechny díly dokumentárního cyklu *Tiché*

hrozby i další dokumentární filmy vyrobené v produkci AV ČR (*Magion, Pohyby*) opakovaně vysílala ČT a jsou ke zhlédnutí v i-vysílání ČT.

V produkci SSČ AV ČR vznikala i další prezentační videa o českém výzkumu a vědě, představující významné české vědce nebo reflektující významná výročí a vědecké úspěchy. Současně s touto činností pokračovala v SSČ AV ČR práce na projektu *Zvěd* nejen na nových dílech určených pro YouTube, ale též ve spolupráci s Českou televizí na televizní pětidílné verzi. TV pořad *Zvěd*, vytvořený speciálně pro program ČT :D, byl odvysílán v září 2021 a zaznamenal u diváků takový úspěch, že Česká televize pokračuje ve spolupráci s AV ČR na výrobě dalších pěti dílů v roce 2022.

Dne 27. října 2021 se konalo setkání Kolegia popularizátorů a pracovníků PR, pracovní skupiny Rady pro akademická média a popularizaci AV ČR, na téma možností popularizace vědy v médiích. Všechna pracoviště AV ČR mají v Kolegiu svého zástupce.

Finanční, organizační a kontrolní činnost v AV ČR

V souladu s požadavky na **poskytování dotací** podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, Akademická rada průběžně vyhodnocovala došlé žádosti a poskytovala na jejich základě příslušné dotace.

Na základě doporučení Rady pro nákladné přístroje AV ČR projednala Akademická rada pořízení nákladných přístrojů. Dle směrnice Akademické rady č. 2/2021, o podpoře přístrojového vybavení, jsou nově jako nákladné přístroje považovány přístroje nad 16 mil. Kč včetně DPH. Vzhledem k finanční náročnosti pořízení některých nákladných přístrojů souhlasila Rada pro nákladné přístroje AV ČR s rozdělením jejich financování do více let, během kterých nebude příslušným pracovištěm poskytnuta dotace na jiný přístroj.

Z důvodů končících mandátů či ukončení pracovního poměru jmenovala nové předsedy, místopředsedy a členy **dozorčích rad** Astronomického ústavu AV ČR, Střediska společných činností AV ČR, Ústavu pro českou literaturu AV ČR, Ústavu experimentální medicíny AV ČR, Ústavu fotoniky a elektroniky AV ČR, Ústavu pro hydrodynamiku AV ČR, Ústavu chemických procesů AV ČR, Ústavu informatiky AV ČR, Ústavu jaderné fyziky AV ČR, Ústavu fyziky materiálů AV ČR, Ústavu jaderné fyziky AV ČR, Ústavu makromolekulární chemie AV ČR, Ústavu přístrojové techniky AV ČR a Ústavu výzkumu globální změny AV ČR.

Na základě návrhů rad pracovišť doporučila Akademická rada jmenování následujících **ředitelů pracovišť AV ČR**:

- Ing. Jiřího Kotka, Dr., do funkce ředitele Ústavu makromolekulární chemie AV ČR na druhé pětileté funkční období s účinností od 1. dubna 2021 do 31. března 2026,
- prof. Ing. Josefa Lazara, Dr., do funkce ředitele Ústavu přístrojové techniky AV ČR na pětileté funkční období s účinností od 1. července 2021 do 30. června 2026,
- Mgr. Jindřicha Krejčího, Ph.D., do funkce ředitele Sociologického ústavu AV ČR na pětileté funkční období s účinností od 1. září 2021 do 31. srpna 2026,

- PhDr. Martina Proška, Ph.D., do funkce ředitele Ústavu pro jazyk český AV ČR na druhé pětileté funkční období s účinností od 1. října 2021 do 30. září 2026,
- doc. Ing. Pavla Peterku, Ph.D., do funkce ředitele Ústavu fotoniky a elektroniky AV ČR na pětileté funkční období s účinností od 1. října 2021 do 30. září 2026,
- Mgr. Táňu Dluhošovou, Ph.D., do funkce ředitelky Orientálního ústavu AV ČR na pětileté funkční období s účinností od 1. října 2021 do 30. září 2026,
- Ing. Miroslavu Anděrovou, CSc., do funkce ředitelky Ústavu experimentální medicíny AV ČR na druhé pětileté funkční období s účinností od 2. listopadu 2021 do 1. listopadu 2026.

Navzdory nedoporučujícímu stanovisku Akademické rady jmenovala předsedkyně AV ČR:

- prof. RNDr. Ing. Michala V. Marka, DrSc., dr. h. c., do funkce ředitele Ústavu výzkumu globální změny AV ČR na druhé pětileté funkční období s účinností od 1. července 2021 do 30. června 2026.

Na základě řady předchozích jednání o zápisu Střediska společných činností AV ČR (SSČ) do Seznamu výzkumných organizací a o zápisu změn zřizovací listiny SSČ do Rejstříku veřejných výzkumných institucí projednala Akademická rada komplexní změnu **zřizovací listiny SSČ**, která byla dle požadavků Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) uvedena důsledně do souladu se zákonem o v. v. i. Následovat by měla jednání s MŠMT o zápisu SSČ do uvedeného rejstříku.

V souvislosti s ustavením nové Akademické rady a s ukončením činnosti všech pomocných orgánů předcházející Akademické rady bylo nově jmenováno do současné doby 31 **pomocných orgánů Akademické rady**, jejich přehled je k dispozici [na webu AV ČR](#). Ve své činnosti pokračuje v souladu s ustanovením § 23a odst. 5 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, i Rezortní odborná komise AV ČR pro schvalování projektů pokusů na zvířatech.

Na základě doporučení **Archeologické evaluační komise AV ČR** byla nově uzavřena Dohoda o rozsahu a podmínkách provádění archeologických výzkumů podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, a podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, s oprávněnou organizací Muzeum regionu Boskovicka.

V **Komisi pro energetiku AV ČR** došlo v roce 2021 k částečné změně složení. Na prvním řádném zasedání byl představen malý modulární tlakovodní reaktor. Jednotlivá pracoviště Akademie věd ČR jsou připravena na projektu spolupracovat, pokud dostanou konkrétní nabídku, na jejímž základě mohou uzavřít hospodářskou smlouvu. KER se dále v průběhu roku zabývala Zelenou dohodou pro Evropu (European Green Deal) a novým energetickým balíčkem, tzv. „Fit for 55 Package“.

Z podnětu **Majetkové komise AV ČR** projednávala Akademická rada žádosti pracovišť předkládané AV ČR jako zřizovateli za účelem udělení předchozích souhlasů v souvislosti s nakládáním s majetkem pracovišť ve smyslu zákona o veřejných výzkumných institucích. Šlo zejména o nákupy vědeckých přístrojů a zařízení pro účely hlavní činnosti pracovišť, nejčastěji nákupy pro potřebu II., případně I. vědní oblasti. Projednávány byly také žádosti o souhlas s účastí pracovišť v právnických osobách, včetně schválení záměrů na založení spin-off, nebo o souhlas s realizací „in-

kind“ vkladů do velkých evropských výzkumných infrastruktur. V uplynulém období bylo schváleno několik úplatných převodů nemovitého majetku jak mezi pracovišti AV ČR, tak i převodů nemovitého majetku směrem k třetím osobám, a to z důvodů vhodného uspořádání majetkoprávních vztahů. Dále byly předkládány obvyklé žádosti ve věci zřízení věcných břemen v souvislosti s výstavbou veřejných sítí, například v souvislosti s narovnáním majetkoprávních vztahů dotčených realizací centra ELI Beamlines.

Akademická rada se i v uplynulém období zabývala dlouhodobými projekty, zejména rekonstrukcí objektu Hybernská a s tím souvisejícími právními a technickými kroky. Dále se intenzivně jednalo o získání objektu Washingtonova pro potřeby Ústavu pro jazyk český AV ČR. AV ČR se v uplynulém období podařilo získat právo hospodaření k několika nemovitostem ve vlastnictví státu a o dalších se jedná (převody realizovány ze Státního pozemkového úřadu). Pozemky jsou po převodu práva hospodaření vkládány do majetku pracovišť AV ČR.

Na návrh **Bytové komise AV ČR** se průběžně schvalovalo přidělení, prodloužení a ukončení nájmu dohodou startovacích a standardních bytů.

Akademická rada projednala i zprávu o činnosti vědeckých společností sdružených v **Radě vědeckých společností, z. s.**, za rok 2020. RVS tvoří aktuálně 85 společností s cca 27,5 tis. členy, při Akademické radě funguje paritně Komise pro spolupráci s vědeckými společnostmi. Co se týká činnosti RVS, vzhledem k pandemické situaci se snížil počet organizovaných akcí a setkání; počet vydávaných periodik se v zásadě nezměnil a u knih se dokonce navýšil, velká část aktivit se však přesunula do on-line prostředí.

Akademická rada se také začala důsledněji věnovat péči o **ochranné známky AV ČR a pracovišť AV ČR**. Aktuálně probíhají jednání o zneplatnění ochranných známek některých společností, které jsou v kolizi s ochrannými známkami AV ČR, případně jsou plánovány žaloby proti neoprávněnému užití těchto známek. Současně byly do rejstříku Úřadu průmyslového vlastnictví zapsány ochranné známky motta „Špičkový výzkum ve veřejném zájmu“ a „Top research in the public interest“.

V souvislosti s plánovanými **veřejnosprávními kontrolami** projednala Akademická rada výsledky kontroly hospodaření a přijala příslušná opatření k nápravě zjištěných nedostatků za rok 2019 v Matematickém ústavu AV ČR, Národohospodářském ústavu AV ČR, Slovanském ústavu AV ČR, Ústavu anorganické chemie AV ČR, Ústavu dějin umění AV ČR, Ústavu experimentální medicíny AV ČR a Ústavu jaderné fyziky AV ČR.

V období od 14. ledna do 15. dubna 2021 se v AV ČR uskutečnila **kontrola Ministerstva financí**, která se zaměřila především na poskytování veřejné podpory, proces realizace nákupů a zhodnocení vnitřního kontrolního systému – z kontrolních závěrů vyplývá, že při žádném z kontrolních úkonů nebylo zjištěno porušení právních předpisů vztahujících se k činnosti AV ČR a jejímu hospodaření s veřejnými prostředky.

Dne 8. listopadu 2021

Akademická rada AV ČR

Návrh usnesení Akademického sněmu

Akademický sněm

ve smyslu čl. 14 písm. e) Stanov Akademie věd ČR schvaluje (s připomínkami) předloženou zprávu o činnosti Akademické rady AV ČR za období od LVII. zasedání Akademického sněmu.

Ceny Akademie věd ČR

Ceny AV ČR za mimořádné výsledky výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, kterých bylo dosaženo při řešení výzkumných úkolů podporovaných AV ČR, byly uděleny těmto autorům a autorským týmům (kategorie A):

- autorskému týmu navrženému Astronomickým ústavem AV ČR (ASÚ), Ústavem fyziky atmosféry AV ČR (ÚFA) a Ústavem fyziky plazmatu AV ČR (ÚFP) ve složení: prof. RNDr. Petr Heinzl, DrSc.; RNDr. František Fárník, CSc.; Dr. Ing. Štěpán Štverák; prof. Dr. Arkadiusz Berlicki; Dr. Ing. Pavel Trávníček; Ing. Zdeněk Kozáček a Ing. Jan Břínek (všichni ASÚ), Ing. Jan Souček, Ph.D.; RNDr. David Píša, Ph.D.; Ing. Ivana Kolmašová, Ph.D.; prof. RNDr. Ondřej Santolík, Dr.; Ing. Luděk Uhlíř; Ing. Radek Lán a Ing. Jiří Baše (všichni ÚFA), Mgr. Radek Melich, Ph.D.; Ing. František Procháska, Ph.D., a Ing. Jan Václavík (všichni ÚFP) za vědecký výsledek: Solar Orbiter: Účast ústavů AV ČR na špičkové kosmické misi ESA ke Slunci
- autorskému týmu navrženému Ústavem experimentální medicíny AV ČR (ÚEM) ve složení: Mgr. Soňa Vodenková, Ph.D. (ÚEM), doc. MUDr. Tomáš Büchler, Ph.D. (Onkologická klinika 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Fakultní Thomayerova nemocnice), Mgr. Klára Červená (ÚEM), MUDr. Veronika Veškrnová (Onkologická klinika 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Fakultní Thomayerova nemocnice), MUDr. Pavel Vodička, CSc. (ÚEM), Ing. Veronika Vymetálková, Ph.D. (ÚEM), za vědecký výsledek: 5-fluorouracil a další fluoropyrimidiny v kolorektálním karcinomu: minulost, přítomnost a budoucnost
- autorovi navrženému Filosofickým ústavem AV ČR Mgr. Dušanu Coufalovi, Th.D., za vědecký výsledek: Turnaj víry. Polemika o kalich na basilejském koncilu 1431–1433

Ceny AV ČR pro mladé vědecké pracovníky za vynikající výsledky výzkumu, experimentálního vývoje a inovací dosažené při řešení výzkumných úkolů podporovaných AV ČR nejdéle do dovršení věku 35 let (kategorie B) byly uděleny těmto autorům:

- autorovi z Ústavu informatiky AV ČR Mgr. Janu Geletičovi, Ph.D., za vědecký výsledek: Místní klimatické zóny: specifikace, vymezení, validace a aplikace konceptu
- autorkám z Biologického centra AV ČR, RNDr. Aleně Sucháčkové, Ph.D., a RNDr. Janě Marešové za vědecký výsledek: Areály motýlů severní polokoule pod vlivem čtvrtohorních klimatických změn
- autorovi z Biologického centra AV ČR RNDr. Martinu Palusovi, Ph.D., za vědecké výsledky: a) Bi-specifické protilátky neutralizují varianty SARS-CoV-2 a brání vzniku mutací u myší, b) Lidské širokospektré protilátky chrání před rozvojem onemocnění klíšťaty přenášejícími flaviviry

Ceny předsedkyně Akademie věd České republiky za propagaci nebo popularizaci výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (kategorie C) byly uděleny těmto autorům:

- Mgr. Romanu Nerudovi, CSc., navrženému Ústavem informatiky AV ČR
- Mgr. Miloslavu Jirků, Ph.D., navrženému Biologickým centrem AV ČR
- PhDr. Evě Doležalové, Ph.D., navržené Historickým ústavem AV ČR

Čestné medaile, pamětní medaile AV ČR a čestné oborové medaile

Čestné medaile, pamětní medaile AV ČR a čestné oborové medaile byly uděleny těmto osobnostem:

Čestná medaile AV ČR „De scientia et humanitate optime meritis“

- prof. Ing. Jiřímu Kopáčkovi, Ph.D. (Biologické centrum AV ČR)

Čestná medaile Za zásluhy o Akademii věd České republiky

- doc. PhDr. Lydii Petráňové, CSc. (Etnologický ústav AV ČR)

Čestné oborové medaile

Čestná oborová medaile Ernsta Macha za zásluhy ve fyzikálních vědách

- prof. RNDr. Miroslavu Hrabovskému, DrSc. (Společná laboratoř optiky Univerzity Palackého a Fyzikálního ústavu AV ČR)
- Ing. Pavlu Novákovi, CSc., DSc. (Fyzikální ústav AV ČR)
- Ing. Bedřichu Rusovi, Ph.D. (ELI Beamlines, Fyzikální ústav AV ČR)

Čestná oborová medaile Gregora Johanna Mendela za zásluhy v biologických vědách

- doc. Ing. Josefu Hejzlarovi, CSc. (Biologické centrum AV ČR)
- PhDr. Heleně Svitavské Svobodové, CSc. (Botanický ústav AV ČR)

Čestná oborová medaile Františka Palackého za zásluhy v historických vědách

- Dr. hab. Piotru Macieji Majewskému (Univerzita ve Varšavě, Polsko)

Akademická prémie – Praemium Academiae

- RNDr. Šárka Nečasová, DSc. (Matematický ústav AV ČR)
- prof. RNDr. Patrik Španěl, Dr. rer. nat. (Ústav fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR)
- prof. RNDr. Vojtěch Novotný, CSc. (Biologické centrum AV ČR)

Prémie Lumina quaeruntur

- Dr. Dominik Kriegner (Fyzikální ústav AV ČR)
- Ing. Mgr. Šárka Mikmeková, Ph.D. (Ústav přístrojové techniky AV ČR)
- Ing. Matěj Velický, Ph.D. (Ústav fyzikální chemie Jaroslava Heyrovského AV ČR)
- Elisabeth Hehenberger, Ph.D. (Biologické centrum AV ČR)
- Dr. phil. Mag. rer. soc. oec. Jan Jakub Surman (Masarykův ústav a Archiv AV ČR)
- Martin Fotta, Ph.D. (Etnologický ústav AV ČR)

Prémie Otto Wichterleho

I. Oblast věd o neživé přírodě

- RNDr. Petra Suková, Ph.D. (Astronomický ústav AV ČR)
- Ing. Jan Berger, Ph.D. (Fyzikální ústav AV ČR)
- Mgr. Maksym Buryi, Ph.D. (Fyzikální ústav AV ČR)
- Tomasz Kania, Ph.D. (Matematický ústav AV ČR)
- RNDr. František Lukáč, Ph.D. (Ústav fyziky plazmatu AV ČR)
- Ing. Petr Vondráček, Ph.D. (Ústav fyziky plazmatu AV ČR)
- Ing. Ladislav Chytka, Ph.D. (Fyzikální ústav AV ČR)
- RNDr. Zuzana Roxerová, Ph.D. (Geofyzikální ústav AV ČR)

II. Oblast věd o živé přírodě a chemických vědách

- Haider Golam, Ph.D. (Ústav fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR)
- Mgr. Rafał Łukasz Konefał, Ph.D. (Ústav makromolekulární chemie AV ČR)
- RNDr. Zuzana Morávková, Ph.D. (Ústav makromolekulární chemie AV ČR)
- RNDr. Eliška Procházková, Ph.D. (Ústav organické chemie a biochemie AV ČR)
- RNDr. Tomáš Slanina, Ph.D. (Ústav organické chemie a biochemie AV ČR)
- Mgr. Petra Beznosková, Ph.D. (Mikrobiologický ústav AV ČR)
- Mgr. Anzhelika Butenko, Ph.D. (Biologické centrum AV ČR)
- RNDr. Pável Matos-Maraví, Ph.D. (Biologické centrum AV ČR)
- RNDr. Martin Volf, Ph.D. (Biologické centrum AV ČR)
- Ana Novoa, Ph.D. (Botanický ústav AV ČR)
- Mgr. Barbora Pafčo, Ph.D. (Ústav biologie obratlovců AV ČR)
- Mgr. Zuzana V. Harmáčková, Ph.D. (Ústav výzkumu globální změny AV ČR)

III. Oblast humanitních a společenských věd

- JUDr. Jakub Drápal, M.Phil., Ph.D. (Ústav státu a práva AV ČR)
- PhDr. Jan Květina, Ph.D. (Historický ústav AV ČR)
- Johana Wyss, MSc., D.Phil. (Etnologický ústav AV ČR)
- Mgr. Ivo Pezlar, Ph.D. (Filosofický ústav AV ČR)

Vědecký titul „doktor věd“

- Mgr. Marek Taševský, Ph.D., DSc. – doktor fyzikálně-matematických věd (Fyzikální ústav AV ČR)
- RNDr. Helena Štorchová, CSc., DSc. – doktor biologicko-ekologických věd (Ústav experimentální botaniky AV ČR)
- prof. RNDr. Jiří Masojídek, CSc., DSc. – doktor biologicko-ekologických věd (Mikrobiologický ústav AV ČR)
- doc. RNDr. Jiří Kvaček, CSc., DSc. – doktor geofyzikálně-geologických věd (Národní muzeum Praha)
- doc. Mgr. Jaroslav Šebek, Ph.D., DSc. – doktor historických věd (Historický ústav AV ČR)
- doc. Ing. Hanuš Seiner, Ph.D., DSc. – doktor technických věd (Ústav termomechaniky AV ČR)
- PhDr. Vladimír Liščák, CSc., DSc. – doktor historických věd (Orientální ústav AV ČR)
- Mgr. Jan Horáček, dr. és. sc., DSc. – doktor fyzikálně-matematických věd (Ústav fyziky plazmatu AV ČR)